

Referaten

verzorgd door de studiegroep artikelendocumentatie

Sexual transmission of hepatitis A in homosexual men: incidence and mechanism. L. Corey and K. K. Holmes. (1980) *New Engl. J. Med.* **302**, 435-438.

Aangezien in de Verenigde Staten hepatitis A veel voorkomt bij mannen tussen de 20 en 40 jaar, werd onderzocht of dit toegeschreven kan worden aan homofiele contacten. De schrijvers berichtten over het volgende prospectieve onderzoek.

In de polikliniek voor geslachtsziekten in Seattle werd gedurende zes maanden een groep van 102 homofielen vergeleken met een groep van 57 heterofiele mannen. De groepen waren vergelijkbaar qua leeftijd en sociale en ethnische samenstelling, maar bij de homofielen was meestal gonorrhoe de aanleiding tot het bezoek aan de polikliniek, bij de heterofielen recidiverende herpes genitalis.

Bij het begin van het onderzoek werd bij alle patiënten hepatitis-A antigeen (HAA) bepaald. Hierbij bleek 31 procent van de homofiele mannen HAA-positief te zijn vergeleken met 12 procent van de heterofielen ($P < 0,01$). De gemiddelde leeftijd van patiënten met HAA was hoger (34,8 jaar) en de duur van de actieve homofilie langer (17,8 jaar) dan bij mannen met negatieve titers (31,2 respectievelijk 12,4 jaar; voor beide gegevens $P < 0,05$). Gedurende het onderzoek kregen acht homofielen hepatitis A (vier met icterus, twee met algemene malaise en twee met voorbijgaande verhoging van de transaminases), terwijl geen van de heterofielen hepatitis A kreeg. Het gemiddelde aantal seksuele partners gedurende de observatieperiode was bij de patiënten die hepatitis A kregen hoger dan bij de seronegatieven.

De onderzoekers verzochten beide groepen patiënten een dagboek bij te houden om inzicht te krijgen in de seksuele gewoonten; 90 procent van de patiënten werkte hieraan mee. De HAA-seropositieve homofielen (zowel diegenen die bij het begin van het onderzoek HAA-positief waren als diegenen die gedurende het onderzoek hepatitis A kregen) bleken gemiddeld per maand 2,5 oraal-anale contacten te hebben met 29 procent van hun partners: het gemid-

delde aantal partners waarbij oraal-anaal contact plaatsvond was 2,3. Bij de seronegatieve groep waren deze cijfers: gemiddeld 1,4 oraal-anale contacten, 16 procent van de partners, gemiddeld 1,2 partner (in alle gevallen $P < 0,05$). Alle onderzochte patiënten die hepatitis A kregen, waren tijdens de onderzoeksperiode als orale partner betrokken geweest bij oraal-anale contacten; van de seronegatieven had slechts 52 procent deze vorm van geslachtsgemeenschap bedreven.

Niet overal worden dergelijke duidelijke verschillen gevonden. Bij een ander epidemiologisch onderzoek, in New York, werd geen verschil in frequentie van hepatitis A bij homofielen en heterofielen gevonden. Hierbij waren geen details over de seksuele gewoonten onderzocht.

Tijdens de observatieperiode kreeg 10 procent van de homofiele groep hepatitis B. Bij analyse bleken dit passieve partners bij het genitaal-anale contact te zijn.

H. G. Frenkel-Tietz

Medical aspects of homosexuality. Editorial (S. K. Dritz). (1980) *New Engl. J. Med.* **302**, 463-464.

Naar aanleiding van het artikel van Corey and Holmes (zie vorige referaat) gaat de schrijfster in op een aantal epidemiologische veranderingen in de afgelopen tien jaar, een periode waarin overal in de grote steden homofiele gemeenschappen ontstonden die zich duidelijk manifesteerden.

Door de polikliniek voor geslachtsziekten van de gemeente San Francisco werd een toename van venerische infecties vastgesteld. Van de 75.000 patiënten die door deze instelling per jaar werden behandeld, bestond ruim 70 procent uit homofiele mannen. Vooral herpes genitalis en herpetische en gonorrhoeïsche proctitis kwamen bij deze groep veel voor. Bij een steekproef bleek 20 procent van deze patiënten asymptomatisch drager van *Neisseria gonorrhoeae*.

Men heeft zich toen verdiept in de sek-

suele gewoonten van deze groep, die overigens etnisch en sociaal dezelfde samenstelling had als de bevolking als geheel. Leden van deze groep plachten enkele keren per week bepaalde badhuizen te bezoeken waar men verschillende en vaak anonieme seksuele contacten had. Naast de „klassieke” venerische infecties werd ook een toename van besmettelijke darmziekten geconstateerd; deze waren waarschijnlijk eveneens overgedragen door seksueel contact.

De gezondheidsdienst van San Francisco heeft in de loop van de laatste vijf jaar een toename geconstateerd van de volgende aandoeningen: amoebiasis steeg van tien tot tweehonderdvijftig gevallen per jaar, lambliaasis van twee tot tachtig (voor lambliaasis bestaat trouwens geen aangifteplicht); de aangegeven gevallen van shigellosis en hepatitis A zijn in deze periode verdubbeld, van hepatitis B verdrievoudigd. Groepeer men deze gevallen naar leeftijd en geslacht, dan blijkt dat shigellosis en hepatitis A en B twintig tot dertig maal vaker voorkomen bij mannen tussen de 20 en 29 jaar dan bij welke andere groep dan ook. Bij acute amoebiasis is het verschil nog duidelijker.

Van de patiënten die wegens amoeben, shigella of lamblia bij de gezondheidsdienst waren aangemeld, en van hun contacten werkte 10 procent in een levensmiddelenbedrijf. Bij 75 procent van deze groep verkreeg men verdere inlichtingen: tweederde was homofiel; een gedeelte woonde met een partner samen waardoor niet uit te maken viel of seksueel contact dan wel voedsel de besmettingsbron was; bij de overigen werd aangenomen dat de besmetting via geslachtsgemeenschap overgebracht moest zijn.

Hepatitis B is eigenlijk geen darminfectie. Men veronderstelt dat deze infectie door speeksel of semen overgebracht wordt via kleine verwondingen van de ano-rectale mucosa („parenterale injectie!”). Een diagnostisch probleem is dat infecties in het beschadigde rectumslijmvlies en herpetische of amoebenulcera in het rectum op rectumcarcinoom kunnen lijken.

De emotionele stress is voor deze groep zeer groot. Het is dus aannemelijk dat er naast de openlijke homofielen een groep is, die zich niet als zodanig kenbaar maakt. Dit maakt epidemiologische analyses, zoals boven beschreven, zeer moeilijk.

H. G. Frenkel-Tietz